

REMISSYTTRANDE

Datum
2022-02-01

Dnr
2021/6940

Regeringskansliet
Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till
erika.borgny@regeringskansliet.se

Utkast till lagrådsremiss Vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och ändring av det kön som framgår av folkbokföringen (Departementets diarienummer S2021/07285)

Justitiekanslern finner att de synpunkter som Lagrådet hade på 2018 års lagrådsremiss vad gäller förslagets konventionsförenlighet har omhändertagits i det nu remitterade utkastet till lagrådsremiss.

När det gäller de föreslagna ändringarna i fängelselagen (2010:610) och häkteslagen (2010:611) anser Justitiekanslern att undantaget – dvs. att en placering tillsammans med intagna av motsatt kön får göras om det finns särskilda skäl för det och när det i övrigt är lämpligt – framstår som svår-tillämpat. De uttalanden som görs ger inte tillräcklig vägledning för hur intresseavvägningen ska göras.

I författningskommentaren till fängelselagen och häkteslagen (s. 151–152) anges som exempel på särskilda skäl att en intagen ändrat det kön som framgår av folkbokföringen men en placering i enlighet med huvudregeln skulle stå i strid det rättsliga intresset bakom bestämmelserna. Här åsyftas framför allt kvinnors intresse av att inte behöva komma i kontakt med kriminella män. Av kommentaren framgår att en sådan undantagssituation kan föreligga om den intagne utåt sett inte uppfattas tillhöra det kön som ändringen i folkbokföringen avser. Justitiekanslern är tveksam till att på detta sätt fästa direkt vikt vid hur omgivningen uppfattar en person som bytt juridiskt kön. Det framstår som lämpligare att försöka definiera de särskilda skälen och pröva lämpligheten utifrån om den intagne som bytt kön är i en jämförbar situation med övriga intagna av samma kön.

Särskilt relevant i sammanhanget är här en jämförelse avseende riskerna vid placeringen. Om det finns omständigheter hänförliga till den intagnes person som gör att en placering innebär en förhöjd säkerhetsrisk för den intagne eller andra intagna föreligger inte någon jämförbar situation (t.ex. om en man som tidigare varit kvinna i högre grad än andra manliga intagna riskerar att utsättas för övergrepp genom placeringen eller om en kvinna som tidigare som man gjort sig skyldig till sexualbrott mot kvinnor placeras bland kvinnor). Att den intagne i riskhänseende – eller för den delen i något annat för placeringen relevant hänseende – inte är jämförbar med andra intagna av samma kön (och som inte bytt juridiskt kön) framstår med andra ord som en

mer legitim grund för undantag än en bedömning av om den intagne av omgivningen uppfattas som man eller kvinna.

Ärendet har föredragits av Åsa Andersson. I ärendets beredning har även byråchefen Martin Mörk deltagit.

Mari Heidenborg